

ความรู้ด้านกิจการวิทยุโทรทัศน์

โมดูลที่ 2 ความรู้ด้านกิจการวิทยุโทรทัศน์

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ โดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่สื่อสารผ่านการปรากฏตัวทางวิทยุโทรทัศน์จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจ กฎหมาย กฎเกณฑ์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้คำว่า “กิจการวิทยุโทรทัศน์” หรือกิจการโทรทัศน์ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 หมายความว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรทัศน์ซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะ หรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่นระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกันหรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ กสทช.กำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

ดังนั้นภายใต้พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม การปรากฏตัวทางโทรทัศน์จึงเป็นส่วนหนึ่งของกิจการวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติหรือ “กสทช.” ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติรวมทั้งกำหนดมาตรฐาน และลักษณะพึงประสงค์ทางด้านเทคนิคในการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมและในกิจการวิทยุคมนาคม ผู้ที่ปรากฏตัวทางโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกสทช. โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลระเบียบ รวมทั้งข้อควรปฏิบัติที่เป็นจรรยาบรรณวิชาชีพในด้านกิจการวิทยุโทรทัศน์ดังนี้คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับ กสทช. <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Home>

กสทช. หรือคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบ กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 47 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระองค์กรหนึ่งที่จะต้องเป็นอิสระจากการแทรกแซงของภาครัฐ ภาคเอกชนทำหน้าที่บริหารจัดการคลื่นความถี่วิทยุให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

กสทช.มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยมีสำนักงาน กสทช. เป็นหน่วยงานธุรการ และมีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จำนวน 11 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการสื่อสารของประเทศ และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจกฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการย่อย 2 คณะ ปฏิบัติการแทน กสทช.ในด้านที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ “คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือ กสท.” ปฏิบัติการในภารกิจเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ “คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม หรือ กทค.” ปฏิบัติการภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ทั้ง กสท.และกทค. เป็นคณะกรรมการย่อยในบอร์ด กสทช. ส่วนการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ยังต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันของบอร์ดทั้ง 11 คน โดยใช้บุคลากรของสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีเลขาธิการ กสทช.เป็นผู้ดูแลและสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าว

อ่านเพิ่มเติมจาก <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct>

- 1 [พระราชบัญญัติ องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553](#)
- 2 [พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551](#)

2. จรรยาบรรณวิชาชีพในกิจการโทรทัศน์

“จรรยาบรรณ” (Code of Ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอาชีพกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ในแต่ละวิชาชีพจรรยาบรรณถือเป็นหลักประเพณีที่กลุ่มผู้ร่วมอาชีพมีความเชื่อถือและยึดเป็นอุดมการณ์ร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามควรปฏิบัติสืบทอดและรักษาไว้เพื่อธำรงเกียรติและสร้างศรัทธาจากผู้คนในสังคม

ดังนั้นจรรยาบรรณจึงมีความสำคัญและเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานของบุคคลที่จะช่วยควบคุมพฤติกรรมการทำงานร่วมกันในองค์กรให้มีความสุขก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและส่งเสริมการสร้างคุณค่าต่อการยอมรับในสังคม ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การยกฐานะเพื่อก้าว

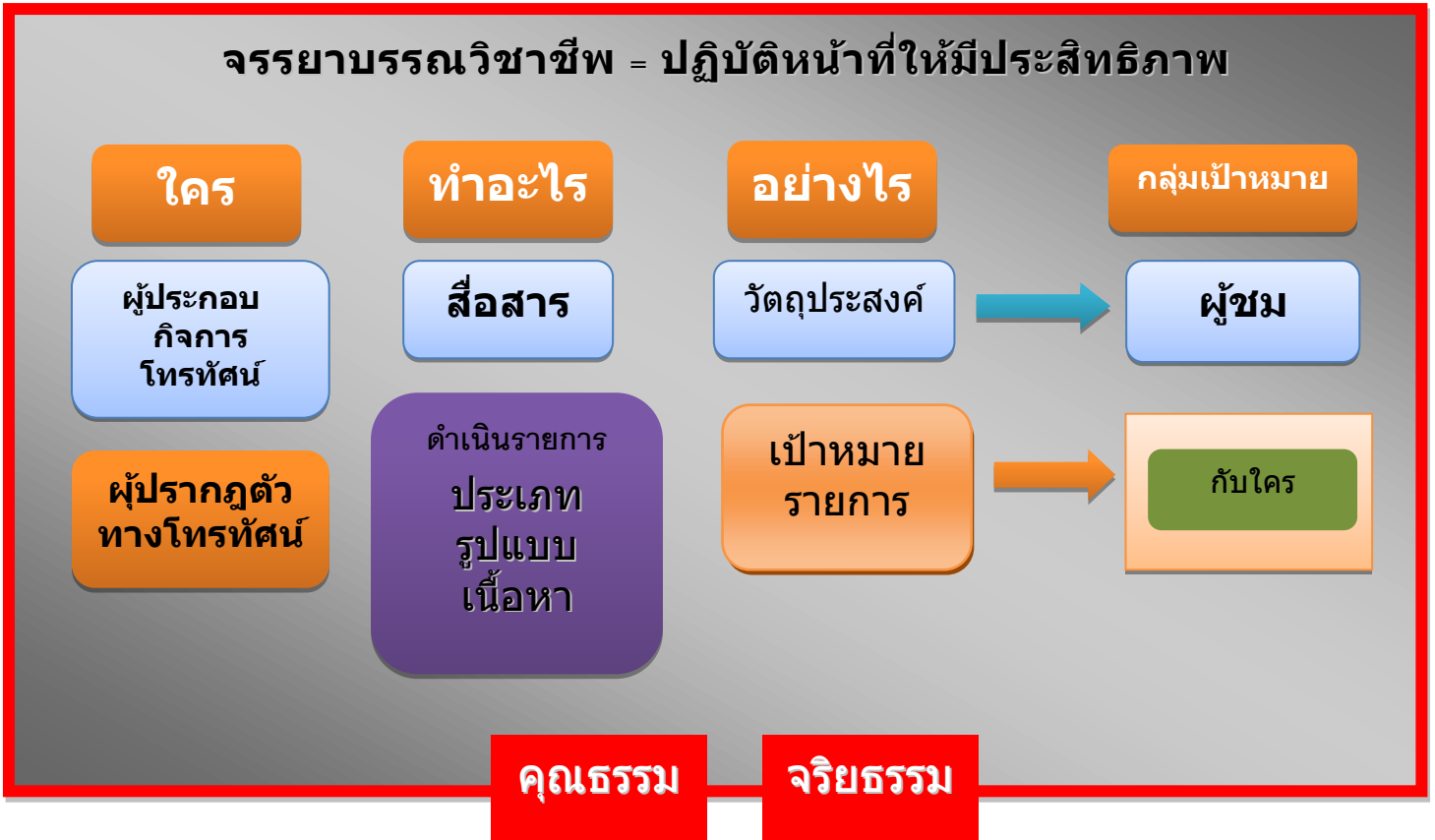
สู่การเป็นสถาบันมืออาชีพที่มีมาตรฐานตลอดจนการรักษามาตรฐานของอาชีพให้คงไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากจรรยาบรรณแล้ว คำที่มักนำไปใช้ในความหมายใกล้เคียงกันคือคำว่า จริยธรรม ซึ่งโดยธรรมชาติเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ในตัวมนุษย์และสามารถพัฒนาขึ้นได้โดยอาศัย กฎเกณฑ์ที่ควรประพฤติเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคมซึ่งมักได้มาจากหลักทางศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือจารีตประเพณี จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ วรียา ชินวรรณโน ได้สรุปความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมีความรู้ความชำนาญสูงเกินกว่าคนธรรมดาสามัญ จึงมีโอกาสใช้วิชาความรู้ของตนเพื่อหาประโยชน์โดยที่ประชาชนไม่รู้เท่าทันเช่น แพทย์อาจรักษาผู้ป่วยแบบเลี้ยงใช้ ครูอาจเบียดเบียนประโยชน์จากศิษย์ ตำรวจอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่กลั่นแกล้งประชาชนเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ซึ่งสังคมเรียกร้องให้ผู้ประกอบวิชาชีพ องค์กรหรือสมาคมวิชาชีพกำหนดมาตรฐานจริยธรรมในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ 3 ประการได้แก่

1. เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้วิชาชีพคงฐานะ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม
3. เพื่อผดุงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์ถือเป็นวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและยังเป็นผู้มีโอกาสสื่อสารภาพลักษณ์ของกิจการไม่ว่าจะโดยสาระจากเนื้อหาที่พูด กิริยาอาการที่พูด จากการปรากฏตัวทางโทรทัศน์แต่ละครั้งล้วนเป็นหน้าเป็นตาของกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสังคมได้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ

ดังนั้นผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์จึงจะต้องระมัดระวังและตระหนักอยู่เสมอถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะการเป็น “ตัวแบบที่ดี” ซึ่งจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพที่ยึดหลัก “คุณธรรมและจริยธรรม” เป็นพื้นฐานการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมเกิดความเสียหาย ถึงแม้จรรยาบรรณจะไม่บังคับใช้ในลักษณะกฎหมายที่มีบทลงโทษ แต่จรรยาบรรณเป็นเสมือน “กฎของสังคม” ที่เมื่อมีการกระทำผิดก็จะถูกลงโทษโดยคนในสังคมที่รวมกลุ่มกันในสาขาวิชาชีพนั้น ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา 39 ในพระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ได้กำหนดไว้ในเรื่องการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ได้รับใบอนุญาตผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งมีข้อที่จะต้องคำนึงถึงดังนี้

1. การคุ้มครองการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน
2. การคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียง

3. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร

ในประเทศไทยมีการกำหนดจรรยาบรรณของผู้จัดรายการและผู้ผลิตรายการ วิทยุกระจายเสียงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ โดยสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ แบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมา ความหมาย คำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่ 2 จรรยาบรรณในการเสนอข่าวของนักวิทยุกระจายเสียง รวมทั้ง ผู้จัดและผู้ผลิตรายการข่าววิทยุกระจายเสียงด้วยว่าต้องเสนอข่าวให้ถูกต้องไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกหรือกระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไม่นำเสนอข่าวที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ไม่เสนอข่าวไร้สาระ และที่สำคัญคือเมื่อการเสนอข่าวผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล องค์กร หรือสถาบัน พึงรับผิดชอบและแก้ไขโดยเปิดเผย ไม่ชักช้า รวมไปถึงการเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่มุ่งรับอามิสสินจ้าง

หมวดที่ 3 จรรยาบรรณในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการโดยตรง การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ต้องทำด้วยความรอบคอบภายใต้กรอบของกฎหมาย และไม่วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอคติ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นด้วยความสุภาพและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ

หมวดที่ 4 จรรยาบรรณในการประกาศโฆษณา โดยต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลในการโฆษณาสินค้าและบริการ ไม่โฆษณาสินค้าที่หลอกลวงหรือค้ากำไรเกินควร ต้องรักษาความเป็นกลางและอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้

หมวดที่ 5 ความประพฤติ จรรยาบรรณหมวดนี้กำหนดให้ผู้จัดและผู้ผลิตรายการมีความประพฤติสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เกี่ยวข้องกับความทุจริต ไม่อ้างความเป็นนักวิชาชีพเพื่อหาประโยชน์ใส่ตน มีความซื่อสัตย์ รักษาระเบียบวินัย ไม่สร้างความเสื่อมเสียให้กับสถาบัน

โดยสรุป จรรยาบรรณในวิชาชีพสำหรับผู้ปรากฏตัวทางโทรทัศน์ก็คือประมวลมาตรฐานความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะต้องประพฤติอย่างถูกต้องเพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพ โดยผู้ที่กระทำผิดจรรยาบรรณย่อมจะต้องได้รับโทษโดยว่ากล่าว ตักเตือน ถูกพักงาน หรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพได้ เนื่องจากจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็น

คุณค่าสำคัญที่สามารถจำแนกอาชีพว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ โดยลักษณะสำคัญของ “วิชาชีพ” จะต้องมีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ และมีองค์การทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานความประพฤติของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพซึ่งเรียกว่า “จรรยาบรรณวิชาชีพ” เพื่อให้สมาชิกร่วมวิชาชีพได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ต่อผู้ชม และต่อสังคม

** อ่านเพิ่มเติม.....คู่มือจริยธรรมของสื่อในเครือเนชั่น

<http://www.bangkokbiznews.com/home/main/images/manual-nation/manual-nation.pdf>

ระเบียบที่ต้องรู้ เพื่อป้องกันการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

1. การละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องขออนุญาต ชื่นข้อความขอบคุณให้ชัดเจน
2. การนำเสนอภาพเหล่า บุหรี่ ความรุนแรงในฉากต้องพรางภาพไม่ให้เห็นได้ชัดเจน
3. การแบ่งขั้วชี้นำทางการเมือง ต้องไม่แสดงทัศนคติการเมืองให้ชัดเจนว่าอยู่ฝ่ายใด

จะต้องเสนอข้อมูลอย่างเป็นกลาง

4. การนำเสนอผลงานวิจัย สินค้า สถาบัน หน่วยงาน ต้องไม่เปรียบเทียบกับเหนือกว่า
5. ตรวจสอบแหล่งข้อมูลก่อนนำเสนอ ไม่นำข่าวลือมาเสนอทำให้เกิดกระแส

See more at: <http://www.mediainsideout.net/local/2013/04/121#sthash.NfRV7Vra.dpuf>

ประเทศไทย มีการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์กับกลุ่มผู้ชม โดยเป็นแนวคิดร่วมกันของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กองงาน กกช.) กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี เริ่มดำเนินการแสดงสัญลักษณ์ระบุระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์กับกลุ่มผู้ชมตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2549 เป็นต้นมา

การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์กับกลุ่มผู้ชมพิจารณาจากประเด็น

1. ความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ
2. เรื่องเพศและการโป๊ เปลือย
3. ภาษาที่ก้าวร้าวหรือล่วงละเมิดผู้อื่น